

Sloboda

Uredništvo in upravništvo Kranj, Bleiweisova 7 — Ček. rač. št. 17.497 — Rokopisise ne vračajo
Izhaja vsako soboto — Naročnina meseč. din 4.—, četrtlet. din 12.—, pollet. din 23.—, celolet. din 45.— — Inserati po tarifi

LETO II.

KRANJ, 11. JUNIJA 1938

STEV. 24.

Gospodarstvo in politika

Lansko leto jeseni je zahreščalo v ameriškem gospodarskem življenju. Na newyorški borzi je bil spet črn dan kakor v letu 1929. Ljudje so se začeli takoj spraševati, ali so bili vzroki za črni dan v l. 1937 isti kakor pred osmimi leti in ali bodo posledice iste kakor takrat. Kakor je l. 1929 gospodarska znanost do zadnjega prikrivala žalostno polomijo kapitalističnega gospodarstva, prav tako je lani iskala vsa mogoča pojasnila, da bi oprala pravega krivca. Dolžila je predsednika Roosevelta, da je njegova preveč socialna politika privedla ameriško gospodarstvo na rob propada. Trdila je, da je treba pustiti pravice velikega kapitala neokrnjene, pa bo vse dobro. Današnje gospodarstvo da je samo na sebi popolnoma zdravo. In ista znanost se je tolažila, da ameriški bančni polomi ne oznanjajo krize, ki se bliža.

In letos? Počasi, toda gotovo so v dnevnih poročilih vse bolj pogosti glasovi, ki govore o pravi pravcati krizi. Cene važnih surovin padajo. Konkurenčni boj postaja vedno bolj oster. Kljub vsem naporom, da bi se blago prodalo, se zaloge vedno bolj večajo. Celo zaloge kaučuka, ki je danes zaradi vojnih potreb iskano blago, so se v primeri z lanskim letom povečale za 150.000 ton. Dobra letina, ki se obeta, je v največji strah gospodarskim krogom. Miljarda bušlov ameriške pšenice, ki jih bo najbrž dala letošnja žetev, leži kot mora na vseh izvoznikih pšenice. Poleg tega se obeta še dobra žetev v Kanadi, Indiji, Sovjetski zvezi. Edino sredstvo, s katerim si znajo kapitalistični gospodarji pomagati, je, da zapirajo tovarne in rudnike in zmanjšujejo obdelano površino zemlje. Poljska že zmanjšuje svojo proizvodnjo od 95 točk v marcu na 92 točk v aprilu. Kriza zajema vse panoge: tekstilno, usnjarsko in lesno industrijo. Angleška gospodarska delavnost se je v prvih štirih mesecih letošnjega leta zmanjšala za 7 točk. Ameriška jeklena industrija je tako padla, da izkorišča samo še 25% svoje kapacitete. Zapirajo se tovarne za baker, za kosit, za kaučuk, gasijo se visoke peči za jeklo. Harold Butler, bivši predsednik mednarodnega urada dela, priznava, da se je ameriški gospodarski polom začel širiti tudi na druge države. Brezposelnost narašča. Vlade že iščejo sredstva, kako bi omilile to neprijetno posledico gospodarskega zastoja. Združene države ameriške so že predložile načrt, po katerem bi država dala 4 milijarde dolarjev za pobijanje brezposelnosti.

Vse to dokazuje, da so notranji zakoni kapitalističnega gospodarstva tisti, ki nujno vodijo iz vsakega poleta v nov polom. Zastoj so se širokoustili nekateri državniki, ki so vzeli vladno krmilo v svoje roke prav v trenutku, ko se je začelo gospodarstvo dvigati od najnižje točke v l. 1932 zopet navzgor, da je njihova modra politika povzročila nov polet, prinesla skoro vsemu delov. ljudstvu delo in širokim množicam blaginjo. Na koga bodo zvalili sedaj krivdo za novi, še večji gospodarski polom kakor v letu 1929—1933? Čigava politika bo prinesla širokim množicam spet milijonsko brezposelnost, lakoto, bedo, če ne njihova?

Nova kriza bo mnogo hujša od vseh dosedanjih, ker poteka v popolnoma drugačnih pogojih nego poprejšnje.

Po prejšnjih krizah je gospodarski polet v nekaj mesecih dosegel višino poleta pred krizo in jo je kmalu z

Pravica zmaga!

Praga, v zač. junija

Pravda vitězi — resnica zmaga! To je danes pravdorek in bojno geslo zlate Prage — matere mest. Vse oči so ob teh težkih dneh uprte v Prago. Vsi pričakujejo, kaj poreče Praga, to središče svobodoljubnega, požrtvovalnega in demokratičnega naroda Čehov in Slovakov. Praga odgovarja z občudovanja vredno mirnostjo in samozavestjo: resnica zmaga.

Mnogo jih je, ki jim nikakor ne gre v račun, da bi se v osrčju Evrope vzdržala svobodoljubna in demokratična čehoslovaška republika. Do še pred nekaj dnevi so pisali nekateri angleški listi, da ne more živeti država, ki je bila zgrajena na določbah sklepov versajske mirovne konference leta 1919. To so težki streli na samostojnost čehoslovaške republike, morda hujši, kakor jih more dati „Kamerad Konrad“.

Vlada čehoslovaške republike vrši v današnjih dneh težko nalogo. Vlada je odgovorna za red in mir v državi, vladati mora po demokratičnih načelih, svoboda mora biti zajamčena vsakomur. In ta načela se tudi dejansko izvajajo. V državi vlada brezprimerna disciplina, red in mir, demokracija je zajamčena najširšim ljudskim slojem, vsak državljan uživa najširše svoboščine.

Ni pa se čuditi, da marsikdo ne more umeti svobodoumnih stremiljenj, ki jih kaže v svojem delovanju vlada čehoslovaške republike. Mnogi so, ki so hoteli in bi še danes radi izkoriščali dano jim svobodo ter pravico svobodnega udejstvovanja izkoriščevali za svoje posebne namene. Zlasti obmejne manjšine bi hotele pod krinko, da je vsakomur dana najširša svoboda, uvajati tujo miselnost, nasprotno načelom državne skupnosti. Obmejnimi manjšinam nikakor ni po godu, da vlada najtesneje sodeluje z večino ljudstva, ker se dobro zavedajo, da je tak način vladanja najhujša zapreka njihovim nameram. Teško je rušiti vladavino, ki se opira na najširše množice ljudstva in ki vlada v duhu narodne volje.

Občudovali je treba orjaške napore, ki jih obvladujejo današnji odgovor-

ogromnimi koraki prehitel. Polet v l. 1937 pa je le z muko dosegel in za malo presegel najvišjo stopnjo v l. 1929 in še to samo v nekaterih državah. Po drugih državah pa se je gospodarski polet šele komaj pričel in že ga je zaustavil prihajajoči val nove krize. Krivulja kapitalističnega gospodarstva kaže starčevsko onemoglost, polagoma izzveneva v brezdnju. Ves svet je tako do zadnjega koščka razdeljen, da se kapitalistični gospodar. red tudi prostorno ne more več širiti.

Prav v tem pa je tudi glavni vzrok da vsaka gospodarska kriza rodi vse pogoje za novo razdelitev sveta z vojaškimi sredstvi, t. j. za imperijalistično vojno. Namen imperijalistični vojni je, prestreči udarec, ki ga je naperila kriza proti kapitalističnemu gospodarskemu redu, in prikriti širokim delavnim množicam, da so same osnove tega gospodarstva trhle. Brezne krize, ki se zvali na pleča delavca, kmeta, malega trgovca, obrtnika in uradnika, spremeni te plasti v eksplozivno snov, ki grozi pognati ves ustroj v zrak. Zato je treba te plasti preslepit, speljati jih je treba na tako pot, da se njihove moči izčrpajo v praznem boju za „visoke“ ideale „krvnega sorodstva“, „narod-

ni predstavniki čehoslovaške republike. Na vseh straneh se pojavljajo težave. Nemški rajh želi takorekoč preko državnih mej vladati državljane nemške narodnosti. Poljaki stavlajo svoje posebne zahteve, madžarski revizionizem dviga glavo, pater Hlinka na svojem zborovanju sprejema pozdrave in bodrila sudetskih Nemcev, Poljakov in Madžarov.

Vkljub vsem težkim nepravilnostim drža vlada trdno vjete v rokah. Njen prvi minister dr. Milan Hodža dokazuje celi evropski javnosti, da je resnica in pravica na njegovi strani, skrbno in previdno vodi čoln državne politike skozi težke viharje in se z največjo spretnostjo ogiba vsem možnostim odprtega spora. Pri svojem delu se kot širokogruden demokrat opira na volji večine naroda, ki mu je najtrdnjša opora, kakor nekoč taborišča Žiškovi vojski. Zdi se, da ni zgolj slučaj, da je svoj narodno-obrambni govor podal prezident republike dr. Edvard Beneš prav pred obličjem Žiškovega spomenika. Jan Žiška pomeni danes čehoslovaški republiki simbol neustrašne ljudske volje, da si ohrani s tolikimi žrtvami priborjeno narodno in državno svobodo. Čutiti in videti je danes, da vstaja med ljudstvom oni stari taborški duh, ki je dajal moči češkemu narodu za neustrašno borbo, ki ji je bilo geslo: Pravda vitězi! Staro geslo je zopet vzniklo v narodu, ki je odločen, da brani svoje svetlinje do poslednjega moža in do poslednje žene.

Površnemu opazovalcu nudi v današnjih dneh Praga svoje običajno lice. Živahnost prometa, briga za dnevnimi posli, delavnost, zatopljenost v vsakdanje delo. Pozoren postaneš morda, da ne slišiš nemške govornice, pač pa mnogo fracoščine.

Velike so priprave za X. vsesokoljski zlet, ki je že pričel z dijaškimi tekmovanji. Zletni pripravljalni odseki delajo s polno paro. V Sokolu vidi ljudstvo močno obrambno organizacijo. Zato vsi z zanosom govorijo o društvu, ki šteje milijon članov. Čedokovi mentorji praških znamenitosti na svojih obhodih po mestu komentirajo tujcem moč Sokolstva v

ne časti“, „tisočletnega cesarstva“ itd.

Vojna, ki bi prikrivala krizo, ali pa kriza v vsej svoji nagoti, tako je danes vprašanje. Vojna pomeni potoke krvi, milijone človeških žrtev in kljub vsemu konec današnjega družbenega reda. Kriza pa pomeni nove socialne boje tolikšnega obsega, da morajo privedi do poloma vsega družbenega reda. Po tej ali po oni poti bo morala iti v prihodnjih letih svetovna politika. Odločiti pa se bo moralo to kmalu, kajti kriza se bo poglobljala vedno hitreje. Že letošnje leto bo najbrž pokazalo, ali si bodo dali miroljubni narodi vsiliti svetovno vojno, ki jo pripravljajo fašistične države, ali ne. Ohranitev miru more koristiti samo miroljub. državam in demokratičnim narodom, ker se ti v miru lahko mnogo temeljitejše pripravljajo na spopad nego peščica fašističnih vojnih hujskačev. Fašistični državniki se tega dobro zavedajo, zato netijo vojni požar na vseh koncih in krajih.

Kadar je bodočnost vsa temna pred nami, toda eno je gotovo: odločilni boj za vse človeštvo dozoreva in v njem bodo zmagali miroljubni narodi, kajti na njihovi strani je 90% človeštva, na njihovi strani so sami zakoni zgodovinskega dogajanja.

USTAVA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

§ 4. Državljanstvo je v kraljevini eno. VSI DRŽAVLJANI SO PRED ZAKONOM ENAKI. Vsi uživajo enako zaščito oblastev.

ZAKON O TISKU

§ 1. Tisk je svoboden. Svoboda tiska sestoji iz tega, da se neovirano izražajo misli v novinah ali drugih tiskanih predmetih...

francoskem, angleškem, ruskem jeziku. Na ulici te sreča član propagandnega zletnega odseka in ti ponudi krasno izdelan spominski prtič v narodnih barvah z državnimi in pokrajinskimi grbi, z naslikanim zemljevidom republike in pozdravi sokolskemu zletu: **Zdar X Vsesokolskemu Sletu — Sokolska výchova získala nam samostatnost Sokolska výchova nám ji udrži — Pravda vitězi!** — Napočila je doba letnih občnih zborov in kongresov, ki se vršijo vsi v znamenju proslave 20 letnega obstoja samostojne države.

Elektrotehnički Svaz Československy je na svoj XX. občni zbor pozval v goste tudi elektrotehniko iz Rusije, Jugoslavije, Bulgarije, Poljske, Rumunije, Francije, Švice, Holandske, Danske in Švedske; prišli so vsi razen Poljakov, ki so že sporočene prijave preklicali. Zlasti močna je bila delegacija Jugoslovancev, njih okrog 50 po številu. V Smetanovi dvorani mestne reprezentančne hiše so se zbrali domači člani in došli gostje. Burnih ovacij je bil ob otvoritvi posebno deležen zastopnik francoske delegacije. Z iskreno bratsko ljubeznijo je bil sprejet govor predstavnika jugoslovanske deleg. ing. Petrovića, predsednika Zveze električnih central v Beogradu.

V zvezi z XX. elektroteh. kongresom je bila otvorjena elektroteh. razstava na velesojmskem prostoru. Otvoritvenim besedam predsed. Zveze čehoslovaških elektrotehnikov je odgovoril prof. dr. Milan Vidmar iz Ljubljane. Prof. Vidmar je govoril kot pooblaščenec vseh inženirskih delegacij v slovenskem jeziku. Prisotnim slovenskim gostom je bilo milo pri srcu, ko so čuli svojo narodno govorico, ki je bila tokrat morda prvič v zgodovini pozvana, da v mednarodnem zboru nastopi kot mednarodni reprezentant. Ogledu elektroteh. izdelkov, razstavljenih na razstavi, je sledil ogled raznih tovarn elekt. stroje. Vsi inozemski gostje so z upravičenim občudovanjem gledali velikanski razvoj čehoslov. elektroteh. industrije. Po delazmožnosti in kakovosti izdelkov danes čehoslovaška elektroteh. industrija prav nič ne zaostaja za istovrstnimi industrijami drugih velikih držav.

Ob 20 letnici obstoja lastne narodne države izkazujejo Čehi in Slovaki z doseženimi uspehi, da so konstruktiv. narod, istočasno pa s svojim načinom vodstva državne politike, da so tudi politično zrel narod, z vsemi odlikami za samostojno državno življenje. V teh dneh proslavlja čehoslovaška socialno-demokratska stranka 60 letnico svojega obstoja. Dostojanstveno in mirno se je vršila ta slavnost, prav kakor se spodobi današnjemu času. Tudi te proslave so se udeležili zastopniki vseh kulturnih in miroljubnih narodov.

Morda prihodnjic še kaj o tej proslavi in o naših razmerah. S pozdravom: za mir, za delo, za svobodo!

Občni zbor borze v Beogradu

Zadnji občni zbor beogradske borze je ugotovil, da se finančne prilike v državi zboljšujejo in da napreduje blagostanje in produkcija, kar je pripisati zlasti delu vlade g. Stojadinovića. Za predsednika borze je bil izvoljen — ponovno in z aklamacijami — predsednik vlade dr. M. Stojadinović, ki je na nedavnem kongresu Jugorasa (Jugoslov. del. zveze) sprejel tudi pokroviteljstvo nad to vladno delavsko organizacijo.

Bombe in letaki

30. maja je cela eskadra kitajskih letal letela ponoči preko Japonske in tudi preko samega Tokia. Odvrkla je na stotisoče letakov, ki pravijo, da Kitajci žele živeti v miru z Japonci, da pa se pred napadi uspešno branijo. Japonski narod, pišejo letaki, naj se upre in vrže z vlade egoistično in požrešno kliko, ki tira oba naroda v klanje. Letaki so vzbudili pri japonskem ljudstvu veliko razburjenje.

V istih dneh prihajajo eskadre japonskih letal nad nezavarovana mesta, posebno na Kanton in sipajo tisoče razstrelilnih in zažigalnih bomb. En sam napad je zahteval 4000 žrtev — v večini žen in otrok! Japonci sicer pravijo, da napadajo samo vojaške objekte in malo zgrešijo, toda bombe padajo sredi delavskih četrti. V Kantonu vlada med ljudstvom panika. Hrane primanjkuje, na vseh straneh se širijo požari in nalezljive bolezni. Japonci napadajo Kanton predvsem zato, ker prihaja od tu dan za dnem vojni material v ogromnih količinah, zlasti nemški (navzlic protikomunističnemu paktu!).

„Vsi kitajski kristjani, zlasti še katoličani zaradi tega složno sodelujejo z maršalovo (Čangkajšekovo!) vlado pri obrambi kitajske svobode. Vsi smo kljub različnemu verovanju eno glede narodnega odpora. Vsi smo Kitajci, to je velika resnica, ko lega na nas mrak japonskega imperijalizma.“

... treba je povdarjati v Evropi, kjer vas slepi avtoritarna (fašistična op. uređ.) propaganda, eno resnico: na Kitajskem ni komunizma, ali, da povem drugače, ni ga več kakor v katerikoli evropski, na videz še tako ograjeni državi. Celó v diktatorskih državah, to sem prepričan, je več komunizma, kakor pri nas, da ne govorim o Japonski. Toda danes, ko ni moči pričeti vojne brez pretveze začenja tisti, ki bi rad kak narod podjarmil, širiti propagandne laži, da je ta narod komunističen, da bi s prelvzo opravičil svoje imperijalistične težnje. Zato imate dovolj najnovejših vzgledov tudi v Evropi, ki je mati teh laži.

... če more kdo trditi, da pozna kitajske razmere, morem brez strahu reči to jaz kot škof kitajske prestolnice. Poznam do dna svoje ljudstvo, njegovo bistvo in njegov značaj in poznam kitajsko narodno vlado, s katere člani me vežejo odlična prijateljska čustva.

... kot Kitajec ljubim svojo domovino, a kot duhovnik še bolj ljubim resnico. Vsa propaganda proti

kitajskemu narodu je zlagana. Zalostno je, da so vse mednarodne ustanove, tudi Zveza narodov, poklekile pred Japonci, azijsk. Prusi. Če nam te ustanove niso hotele pomagati, moramo iskati prijateljev po politični nui. Če ima kateri narod razlog, da se bori proti japonskemu osvajanju Kitajske, so to Rusi, brez ozira na politično vladavino.

... če prosimo Kitajci pomoči od Evrope, gre pri tem ne le za nas, gre za človeštvo.

... Bomo vzdržali! ... Japonski napad nas zedinja. Dogaja se čudež: vojna je ustvarila narodno enotnost med stotinami milijonov ljudi, ki prej niso vedeli drug za drugega. Čim dalje Japonci gredo, tem bližje so pogubi ...

Izjava posebnega odposlanca kitaj. narod. vlade, škofa iz Nankinga msgr. Yu-pina „Slovencu“.

Radi neuspehov na frontah in rastočega odpora doma je morala biti spremenjena japonska vlada. Vsa važnejša mesta so zasedli generali, kar pomeni vpostavitve neprikrite vojaške diktature. Smer se ne bo spremenila: pospešitev akcije na Kitajskem, vzdrževanje socijalnega „miru“ itd. Ker je na Japonskem vedno manj navdušenja za vojno, je moral biti proglašena napad na Kitajsko za „sveto vojno“ (približno kakor pri nas med svetovno vojno). Na tisoče ljudi je zaprtih — radi komunizma. Vojni izdatki so narasli v enem letu od 2 na 8 milijard jenov. Za organizacijo zavzetih pokrajin je zopet treba denarja, ki ga vlada nima in ne more imeti, ker te pokrajine ne donajajo Japoncem nobenih koristi.

Kitajski četniki so zavzeli več okrajev v okolici Pekinga in še vedno ogrožajo mesto samo. 30.000 četnikov prodira proti Nankingu. Kitajski četniki so že prodrli v okolico Šanghaja, kjer se vodijo prave bitke. V pokrajini Honau je obkoljena in uničena divizija generala Dojhara, ki je hotel prodirati proti Hankovu, sedanjemu sedežu centralne vlade.

V teku borb se je že pokazala premoč kitajske aviacije. Pri poskušnem napadu na Hankov je bilo uničenih 15 japonskih letal.

Nemška vlada je odpoklicala vojaške strokovnjake v kitajski armadi po določitih protikomunistič. pakta. Za to uslugo naj bi Nemčija dobila nazaj Tsingtau. Kitajske oblasti so nemške svetovalce pridržale, da ne bi izdali Japoncem vojaških tajnosti!

Mislite si človeka brez srajce! No, vidite! To je tisto!

Danes pa še prav posebej. Včasih je bila srajca najnujnejši del človekove obleke, danes pa je najnujnejši del človeka samega. Nič več ni danes srajca samo zato, da pokriješ z njo tisto nerodno reč, ki se je vsak sramuje, pa nihče ne ve zakaj, temveč — ravno narobe, bi rekel, bi skoraj rekel... Res je pa le, imamo dokaze: V Nemčiji bodo odslej srajce za 5 cm krajše. Uradno ukazano, prosim!

Eno je torej gotovo: Brez srajce ne moremo biti niti mi, če količkaj držimo nase. Morda bi v naših razmerah kazalo, da jih skrajšamo še za 5 cm, ali pa da se vrnemo kar k plastronu, zmrazil zato menda ne bo nihče. In če bi tudi, ne bo ga toliko škoda — pet, šest brezposelnikov imam gotovo vsak dan pri vratih, eden ali drugi bi mu znal biti še celo hvaležen. Samo da je srajca. Človek brez srajce danes sploh ni človek. Srajca mora biti na vsak način.

Edinole za barvo bi se še morali zmeniti in zediniti. Za barvo bo namreč nerodno, ko so že vse oddane. Da bi jo kratkoma komu pouzmal, — naa. Kaj pa imamo mi skupaj s fašisti, nacisti, reksisti, ksaristi, falangisti, marksisti in vsemi ostalimi Antikristi? Mi Slovenci smo skromen in priden in ponižen in bogaboječ narod že od nekaj in danes še sploh — nič tujega nočemo, mi smo zadovoljni, če nas sploh puste živeti.

Po drugi strani pa seveda — danes so drugi časi, nekaj bi le morali biti.

Kdaj...?

Dne 1. junija je stopila v veljavo odredba češke vlade, da mora vsak državljani kupiti plinsko masko in se naučiti postopanja z njo. Na isti dan sta bili izdani dve uredbi, ki do podrobnosti urejajeta vso „militarizacijo naroda“ in predpisujeta splošen vojaški pouk za državljane obeh spolov do 60. leta starosti. Sole dobijo nove predmete vojaškega pouka in vežb.

Pariška policija je te dni razdelila med prebivalstvo na stotisoče brošur z navodili za slučaj vojne in letalskih napadov. V zavetišča po mestu in predmestjih se more skriti 3.500.000 ljudi. V prvih 10 dneh vojne bo iz Pariza evakuirano 1.500.000 prebivalcev. Vsak dan bo vozilo v ta namen iz Pariza 400 vlakov, razporedba in smer je že vnaprej določena.

V Londonu postavljajo ta mesec na vseh cestah avtomatične signalne naprave za napade; rumena luč bo pomenila: pripravite se, rdeča luč: znak s sirenami, v 7 do 10 minutah bo napad, zelena luč: pozor bombe! Angleška vlada ima pripravljen zakon o splošni vojaški obveznosti v slučaju vojne.

Češka, Belgija imajo vse ceste ob mejah zaprte z barikadami, ki one-

mogočajo prosto pot tankom in oklopnim avtomobilom. In tako dalje!

Vsi zatrjujejo: mir, mir in zopet mir; smo za mir, delamo za mir.

Kljub temu pa vsi čutimo nekaj v zraku. V Aziji se bojuje par milijonov ljudi. Španska vojna traja in te dni so prišle na dan ocene, da je izgubilo življenje že 1.200.000 ljudi. Smrt žanje med ubogimi narodi!

Kdaj bodo — morda sredi noči, morda zjutraj, morda opoldne — zabrale v zraku črne in rjave železne ptice?

Kdaj bodo zatulile svarilne sirene v Parizu, Londonu, Pragi, Bruslju, Bratislavi, v Varšavi, Bernu, v vseh mestih Evrope?

Kdaj bodo sredi prometnih bulvarov v polne tvornice, na stanovanjske hiše, šole in otroška zavetišča začele padati bombe, strupeni plini, zračni torpedi?

Kdaj bodo morali kmetje popustiti svoja polja, delavci svoje tovarne, mladina svoje šole in iti v klanje?

Kaj res ni sile, ki bi odvrnila od sveta grozo in od človeštva uničenje in smrt?

Mi verujemo, da ta sila obstoji, da bo nastopila in da bo rešila človeštvo!

Usodno nasprotje

Če pregledujemo danes slavnostne knjige in časopise, v katerih hočejo razne države s številkami prikazati razvoj svojega dela po vojni, se moramo čestokrat čuditi uspehom, ki so jih te države dosegle na določenih področjih. Značilno za vse te razkošno pripravljene in drage reklame pa je to, da je njihova vsebina prav posebno pestra tam, kjer gre za napredek v težki kovinski industriji, pri železnicah, cestah, vodnih zgradbah in v paroplovbi. Med vso nakupičeno snovjo skoraj da ni opazili dokumentov o napredku v prosvetnem, zdravstvenem, narodno-gospodarskem in socijalnem oziru. Vendar pa bi bili tudi podatki s teh področij zanimivi in nič manj učinkoviti, kot se lahko prepričamo iz tistih redkih nam dostopnih publikacij, ki le-te vsebujejo. Zdi se prvi hip, da je ta značilnost nastala zato, ker so vprav na področjih tehnike uspehi najbolj opazni. Vendar temu ni tako.

Ošabna kričavost, ki navadno veje iz vsega tega „dokazilnega“ materiala, kateremu so na načelu zapisani

izreki raznih vodilnih državnih osebno, dokazuje, da ne gre pri tem za neko umevno predstavo uspehov, doseženih s trdim delom in veliko požrtvovalnostjo. Pri ogledovanju tega dobivamo vse bolj vtis pesti, porinjene pod nos sosedom. V tem se tudi ne motimo, kar dokazuje gospodarsko stanje prav zadnjih let.

V letih krize so se kopičile zaloge hranil in industrijskih surovin. Po krizi so pričele te zaloge naglo padati. Vzporedno se je in se še večja industrijska, zlasti kovinska proizvodnja (v Nemčiji od l. 1935—37 za 23%, v Italiji za 6%, na Japonskem za ca 16%), istočasno pa so in še rastejo cene življenskim potrebščinam (v Italiji v istem razdobju za 14%, v Tokiju pa za 12%).

Če zraven tega vpoštevamo še dejstvo, da sedanji vojni budžeti v širšem smislu dosegajo in presegajo že 1/3 vsega proračuna, lahko mirno zaključimo, da gre sodobni napredek na račun vse česa drugega, kot pa v korist širokim ljudskim množicam.

Politične razmere, ki so prav v zadnjem času zaostrile položaj v Evropi in skoraj dovedle do vojne, z brezobzirno jasnostjo osvetljujejo opisani položaj. Politika velikih imperijalističnih sil nasproti malim narodom ni nikak slučaj, ampak je zavestna priprava ali na zvičajno prisvojitve tujega ozemlja ali na nasilno vojno. To stanje je že po vojni napovedal Krupp, ko je govoril o „višji morali“, po kateri „pravice velikih narodov omejujejo pravice malih narodov“. In ni nezačilno, da je to izjavil eden največjih vojnih verižnikov in finančnih mogotcev.

Komu v korist gre torej ves sodobni napredek, s katerim se toliko hvalisajo zlasti totalitarni režimi? Zakaj se ti režimi ne morejo ponašati s takšnim napredkom v socijalnem, zdravstvenem, kulturnem in narodno-gospodarskem oziru? To vedo gospod Krupp in njegovi, to ve tudi znameniti japonski baron Tanako, ki je leta 1927 v imenu „cesarske morale“ zahteval, da je treba „pridobiti nove trge, zavladati ob Tihem oceanu in zaustaviti razvoj produktivnih sil v sovjetskih pokrajinah“. Vsa ta prebrisana družba dobro ve, kakšna vrsta „civilizacijskega napredka“ nosi profite.

Nasprotje ki se kaže med napredkom v industrijski, zlasti kovinski proizvodnji in zastankom na splošni življenski ravni, postaja vedno večje. Usodnejše pa je toliko bolj, ker je vprav ta navidezni napredek (kar bi seveda v drugih okoliščinah mogel biti) politična vaba za nezavedne ljudske množice.

Z duhom časa, po začrtani poti... In sploh... Brez vsakega -izma skoraj res ne gre.

Ampak si bomo izbrali svojega.

Bodimo korajžni optimisti! In za svojo barvo si vzemimo rožnato Rožnate naj bodo naše srajce!

In naša srca polna dobre volje.

Časi so danes, ki so vsi obloženi s križi in težavami. Kakor da smo vsi težko bolni, hodimo po cestah mrki, mračni, jezni sami nase in na ves svet.

Pa smo sami krivi. Od samega grdega gledanja in zabavljanja ne bo nikomur lažje in boljše.

Ponižani in razžaljeni smo?! Če te udari kdo po licu, vrni mu, bratec, po obeh mu vrni, drugič si bo potem že premislil! In kadar se bosta spet srečala, si bosta kakor dobra znanca. Se vnaprej te bo pozdravil!

Fant, močen si, da sam ne veš, kako! In če bomo vsi skupaj, če bomo vsi hoteli eno, vsi hoteli isto —

Ne pustimo si več nalagati križev, ne takih ne drugačnih, ne kljukastih ne krukastih!

Po koncu hočemo hoditi, srečni hočemo biti, rdeči, smejoči se, vroči, svobodni!

Demokracijo hočemo! Narod smo, ljudstvo, ne čreda! Sami si hočemo pisati zakon, tak, kakor je nam prav!

Demokracijo hočemo!

In dosegli je bomo. Moramo. Bomo!

Rožnate srajce zbor!

„Mrtva straža“

PODLISTEK

O srajcah

O vsem se danes piše, zakaj bi se še o srajcah ne?

Ravno srajca ni, da bi jo človek podcenjeval ali morda celo omalovaževal. Srajca je bistven znak človekove kulture. Takorekoč njen sine qua non. D'Annunzio ima bojda svilen in s čipkami ozaljšano, moj šef porhantasto in plastron čez, včasih pa še tega ne; kaj se on meni za kulturnost, ko gre drugo leto že itak v pokoj. Ja — veste sploh vi mlajši, kaj je to plastron? To je bilo neke vrste figovo pero. Včasih so prodajali srajce, ki so sploh bile samo plastron. Srajca brez srajce takorekoč, samo luknja za ovratnik. Kaj bi! Življenje je kompromis — Če nisi imel denarja za celo srajco, kulturni si pa le moral biti —. Nihče ni mogel slutiti, da si pod telovnikom in suknjo takorekoč bos.

Culukafri še danes nimajo srajce. Zato jih tudi ni ne v Društvu narodov, ne v londonskem odboru in tako rekoč sploh nikjer ne — sami sebi naj pripišejo ...

Pokaži, kakšno srajco imaš in povedal ti bom, kaj si!

Ne verjameš?

Prosim! Crna srajca: Evviva! Rjava: Heil! Sinja: — to je naša barva. In tako dalje. Tudi rdeča. Rdeče imajo Sokoli po Garibaldincih, drugi pa vrag vedi po kom, jaz nisem zgodovinar. Imajo jih pa.

Izgledi za tujski promet

Gorenjska je radi svoje lepote in privlačnosti po vojni ogromno pridobila na tujskem prometu. Vse do lani smo mogli beležiti stalno naraščanje obiska. Lani pa se je v večjih krajih že čutilo nazadovanje (Bled, Bohinj).

Število nočnin za vso državo je naraščalo sledeče:

Leta 1932 — 845.000 nočnin, leta 1933 — 1.434.000 nočnin, leta 1936 — 1.693.000 nočnin, 1937 — 1.614.000 noč.

V zadnjih letih je znašal dohodek od tujskega prometa 700—800 milijonov letno.

Za letos, v kolikor kažejo predsezona v letoviščih in zdraviliščih, bo padec še večji. Zmanjšanje obiska občuti najbolj Slovenija, Dalmacija že bolj malo. Res je, da moramo iskati vzroke nazadovanja tujskega prometa v slabih političnih prilikah in negotovosti v Srednji Evropi, toda odločilna so le gospodarska dejstva, ki pa so seveda s politiko povezana.

Od leta 1931—32, ko se je pričel naš tujski promet prav rapidno dvigati, so se gospodarske prilike do današnjih časov v mnogočem zelo spremenile — največ na našo škodo.

V teh letih je naš dinar v primeru z drugimi valutami stal nizko, naše cene so bile torej za tuje goste iz Češke, Nemčije, Madžarske, Avstrije, Francije zelo ugodne. Jugoslavija je bila država, kjer se je dalo poceni živeti in videti mnogo lepega.

Danes pa je že drugače. Cene živil, voženj in vsega so se občutno dvignile, kar ima za posledico, da za 50 din ni več pri nas dobrih in obilnih pensionov. Tako so pred kratkim vsi gostinski obrati v Zagrebu dvignili cene jedil za 30%, cene pijač pa za 10%. To bodo morala več ali manj napraviti tudi letovišča — kljub vsej konkurenci, ki postaja posebno ostra, ko ni gostov. Že sedaj so cene naših hotelov višje nego drugje.

V Italiji so bile lani cene v hotelih

uradno znižane in uvedena je bila turistična lira, ki je za 80—90 para cenejša nego navadna lira. K temu ukrepu je bila Italija nujno prisiljena, ker neobhodno rabi zdrave devize. Dotok tujcev na italijansko rivijero se je močno dvignil.

V Franciji in na Češkem je bila izvedena devalvacija. Posebno Čehom se ne izplača več prihajati k nam, ker imajo doma skoro iste cene. Ostaja nam samo Nemčija. Naše cene so napram nemškim še vedno mnogo nižje. Poleg tega imamo velike klinirne terjatve v Nemčiji, ki se s samo dobavo strojev ne dajo izravnati. Sprejemati moramo torej Nemce, čeprav pri menjavi marke izgubimo 3 din (turistična marka se plača po 14.50, da tudi po 12 dinarjev, medtem ko je borzni kurz 17.50). Javljajo se glasovi iz hotelirskih vrst, da more tujski promet rešiti samo turistični dinar s kurzom, ki bi bil primeren stanju tujih valut. Uvedba turističnega dinarja bi pomenila, da bi bile za tuje vse cene nižje kot za domače, ali pa, če tolmačimo z druge strani, da bi država dajala subvencije hotelom. Po predlogih hotelirjev bi moral biti turistični dinar za 20—30% cenejši od sedanjega, kar pomeni za državo preko 150 milijonov letno.

Mnenja pa smo, da tega naša država ne rabi. Mi imamo dovolj surovin in izdelkov za izvoz, samo treba je izvoz usmeriti v države, ki plačujejo z gotovino ne pa na kliring kakor Italija in Nemčija. Od teh držav bomo tudi lahko dobili dobre goste. Naš tujski promet, zlasti v Sloveniji postaja odločilno navezan na poset domačih gostov. Toda tudi v tem slučaju kaže poslabšanje. Naraščajoča druginja, padanje zaposlenosti zaveda najbolj ravno srednje sloje, ki letovišča največ posejajo. Našim letoviščem se torej ne obeta najboljša sezona, obstojajo pa še vedno možnosti, da se s pametnimi gospodarskimi ukrepi v državi sami poživimo naša tujsko-prometna industrija.

Za odpravo beračenja...

Prebivalstvo se vabi, da samo dela na to, da se beračenje odpravi. Najbolj učinkovito bi bilo to, da se beračem — posebno tujim — ne dajo nikakoli milodari. S temi besedami zaključujejo naši odgovorni činitelji proglas o odpravi beračenja pri nas. Berači prav gotovo niso v okras niti Kranju niti drugim letoviškim krajem in zadnji čas je že, da se tem ljudem preskrbi dostojnejši in znošnejši način življenja. Človek bi pričakoval, da bodo na to mislili ljudje, ki morajo skrbeti za ugled naših krajev in za socialno blagostanje našega ljudstva. Toda ravno zgornji primer dokazuje, na kako lahkomišelnosti in neučinkoviti način se ta skrb izvaja v praksi.

Način, s katerim skuša naša občina odpraviti to veliko socialno zlo pravzaprav ni nov. Poslužuje se ga že dolgo vsa tista gospoda, ki zapira vrata pred brezposelnimi in berači, ali jih odpravlja, češ naj se zglase pri enem od številnih dobredelnih društev. Nihče pa se pri tem ne vpraša, koliko morajo različni ubožni skladi dejansko podpreti vedno bolj rastoče množice tistih, ki ne živijo od lastnega dela. Vsak kulturen človek mora biti za odpravo beračenja, toda ne za nasilno policijsko odpravo, katero priporoča zgornji proglas.

Naš primer močno spominja na ravnanje znamenitega carskega ministra Potemkina. Ta kratkovidni mož je v svoji preveliki vnemi pozabil, da s papirnati hišami prebivalstvu prav nič ne bo koristil. Prezrl pa je še nekaj važnejšega. Le kakšno predstavo so mogli dobiti ruski kmetje o carju, ki je prišel k njim na obisk, pa ni smel videti njihovega pravega življenja, njihove revščine, ki je vpila za izboljšanjem razmer. Državni poglavar, ki je obsojen z zavezanimi očmi hoditi po deželi svojih podanikov, mora v ljudskih očeh izgubiti vsako veljavo.

Prav je, da skušajo oblasti odpraviti prosjačenje, toda zavedajo naj se pri tem, da vrše važno delo, ker gre za življenski obstanek stotin in tisočev, ki jim po vseh zakonih pripada pravica do življenja. Odpravljati brezposelne in berače kar tako, jim očitati delamrznost, potepuštvu in pijančevanje, je prokleto lahka stvar spričo dejstva, da zanje nihče ne prevzame odgovornosti. Če naj te ljudi vzdržujejo občine, potem naj le-te tudi skrbijo, da bo v proračunu nakažan zadostni znesek za njihovo vzdrževanje. V vseh drugih primerih je sklicevanje na zakon jalovo. Če občina tega zneska ne zmore, sta poklicani banovina in država, da pristopita na pomoč. Ali so pri nas že kaj storili za to, da se onemoglim, vojnim invalidom in pohabljenecem omogoči dostojno življenje? Ali mar nismo v tem oziru še silno zadaj, ko se zadovoljimo z nekaj sirotišnicami, ki se morajo največkrat same vzdrževati s prosjačenjem? Na vse to naj pomislijo in to naj upoštevajo tisti, ki hočejo z dekreti odpravljati „beraško nadlogo“ po naši mili domovini!

Razvijanje filma in 8 slik 6x9
Vam računamo samo din 10.—
Prvovrstna izdelava!

Drogerija B Šinkovec, Kranj

Domače vesti

POLOŽNICE PRILAGAMO današnji številki! Kdor ima plačano naročnino, naj priporoči „Soboto“ prijateljem in znancem ter jim odda položnico, zamudniki pa naj čimprej plačajo naročnino, ki znaša: celoletno din 45.—, polletno din 23.—, mesečno din 4.—.

10letnica obstoja podruž. SDSZJ. V nedeljo 12. junija proslavi tukajšnja podružnica SDSZJ 10letnico obstoja po sledečem sporedu: Ob 6. uri sprejem gostov na kolodvoru, nato skupni odhod na vrtni prostor g. Graiserja na Primskovem. Ob 8. uri istotam slavnostno zborovanje. Od 11—12 ure promenadni koncert godbe „Zarja“ iz Ljubljane na Glavnem trgu. Popoldne ob 3. uri se bo vršila na vrtu g. Graiserja velika delavska veselica. Sodeluje tudi kranjska godba „Glasbena družba“.

Strojepisko

sprejme takoj
dr. Jarc France,
odvetnik v Kranju,
Mencingerjev trg št. 5/1
(hiša g. Andrašiča).

Razglas. Potujoča protiplinska razstava, ki je prepotovala že velik del železniških prog v dravski banovini, pride 12. junija 1938 ob 7.24 v Kranj in odide dne 16. junija ob 6.47 iz Kranja v Tržič. Prebivalstvo se opozarja, da si to, za vsakega posameznika zelo važno razstavo ogleda, tako da bo rastava dosegla čim večji uspeh.

Dobava drv. Drž. tekstilna šola v Kranju razpisuje dobavo 45.000 kg suhih, kratko žaganih bukovih drv. Ponudbe naj se pošljejo ravnateljstvu do konca junija 1938.

IZBRANA ŠTAJERSKA VINA vseh vrst dobite v Predosljah 44 pri Kranju, kjer je **KLETARSKO DRUŠTVO ORMOŽ** otvorilo svojo podružnico pod vodstvom poslovodje g. Rancigaj Ludvika. Prodaja se samo na debelo!

Na drž. realni gimnaziji v Kranju je bilo koncem šol. leta 713 učencev. Od teh je izdelalo: odlično 41, prav dobro 138, dobro 254. Vsega izdelalo 433 (60,75%). Popravni izpit imajo 171, neocenjeni 6, padlo 95, izgube pravico do rednega šolanja 8—713.

„Slovenski narod“ se je radi naše „nesmrtna blamaže“ glede poročil iz Rige vseeno malo prehudo zaletel; pozabil je, da vladajo v Kranju zadnjih 14 dni vsled gradnje novega kopalnišča v Straheči dolini prav abnormalne razmere; moški kopljemo novo jamo („županova“ diši po ljudski fronti in JNS), ženske nosijo vodo, v časopise pa pišemo le med pavzami in kadar polir malo v stran pogleda!

VSAKOVRTNE OBLEKE, blago za obleke, nepremočljive suknjice, klobuke, srajce itd. nudi v veliki izberbi ALBIN JAZBEC V KRANJU

Funkcionarjem našega Tujsko-prometnega društva in vsem 17 občinskim odbornikom, ki so ob kopalniški debati glasovali za Strahečo dolino svetujemo, da si pod vodstvom svojega leaderja ogledajo vendarle še enkrat situacijo Straheče doline in „županove jame“! Čas je sedaj najpripravnejši: sredi junija smo, sonce pripeka že kar stalno in začetek kopalniške sezone je pred vrati. Vsak objektivni opazovalec mora priti tudi sam na to, da je „županova jama“ od 7. ure zj. do sedmih zvečer s soncem obložena in da teren sam kakor tudi lega odgovarja popolnoma predvidenemu namenu. Zakrknjeni bodo ostali še samo tisti, ki jim napredek mesta ni mar ki gledajo vse skozi motna strakarska ali prestižna očala in pa tisti, ki so osebno zainteresirani! V interesu vladajoče stranke naj se ogled obeh prostorov izvrši čimprej, ker se v julijski vročini marsikomu ne bo ljubilo iti — celo do Straheče doline!

BERITE „SOBOTO“

„DINGAC“ originalno, zajamčeno pristno, črno sladko zdravilno vino, priporočljivo posebno za slabokrvne in rekonvalescente, se zopet dobi pri PETERLINU!

Strelske vaje za člane in nečlane so vsako nedeljo popoldne (brez ozira na vremenske prilike) od 2. do 6. ure. Člane bivše strelske družine Primskovo in vse ljubitelje strelskega sporta se vljudno vabi za vstop v Kranjsko strelsko družino. Članarina znaša samo 24 din letno in se lahko plača v dveh obrokih. — Letošnje strelske družinske tekme v Struževem bodo koncem julija ali začetkom avgusta. Teh tekem se bodo smeli udeležiti le oni, ki se bodo izkazali na strelišču s člansko legitimacijo in s tem dokazali, da so že poravnali članarino za tekoče leto.

Strelske tekme. Prve izbirne mednarodne tekme, ki se je vršila pretečeno nedeljo v Ljubljani, so se od prijavljenih šestih strelcev udeležili le trije. Rezultati so sledeči: Ločniškar Hinko iz Kranja je dosegel 411 točk, kapetan Pec Franc iz Ljubljane 375 točk in kapetan Deretič Ilija 356 točk, kapetan Pere Franc iz Ljubljane pri izbirnih tekmah prvo mesto in in isto število točk kot leta 1932, državni strelski prvak Marković Ivan iz Beograda na drž. strelskih tekmah v Ljubljani.

Škropilni avto zaide večkrat tudi tja, kjer je čisto odveč, le v naš konec, na Staro cesto namreč, ga ni nikdar na spregled. Res je, da v Zdravstveni dom hodijo večinoma le delavci, ki so prahu že navajeni v tovarnah, in od katerih imajo le redki v Kranju volilno pravico; toda občina bi se morala ozirati vsaj na nas prebivalce te Stare ceste, ki smo tudi z 51% (torej z večino) udeleženi na zbirni prepričujoči zmagi naše kompromisarske liste. Prosimo najvljudnejše g. župana, da tudi v tem oziru napravi red in po možnosti čimvečkrat pošlje malo vode na našo cesto!

Za Vaš obraz le

Amam kremo din 10.—

Za spori le

Eca kremo din 6.—

Za sončenje le

Orehovo olje din 5.—

iz

Drogerije B. Šinkovec, Kranj

Kolesarji in motociklisti so že začeli z divjimi dirkami po naših cestah. Najbolj priljubljene so poli, po katerih je kolesarenje sploh prepovedano in pa trotoarji. Za stražnikom se lahko ogleduješ celo popoldne, ne samo v predmestju, tudi v mestu jih ni na spregled. Seveda ni krivda na stražnikih, ki so preobremenjeni z delom in o katerih pravzaprav lahko govorimo samo še v dvojini, ker je tretji bolan, tako da prvi cel dan prenaša in dostavlja po mestu ter križari med rotovžem in Zad. gosp. banko, dočim naj drugi obvlada celo mesto in še vso priključeno okolico, včasih pa igra vrh Jelenovega klanca prometnega stražnika in po noči napoveduje po vseh 37 gostilnah policijski uro. Vse to delo opravljajo ti ljudje za borih 1000 dinarjev mesečno (pri današnji prezaposlenosti gotovo ne dobe preko dveh dinarjev na uro!) kdo jim more torej zameriti, če res niso vedno na mestu.

STRAZIŠČE

Konec častikraje? Okrajno glavarstvo v Kranju je z odlokom št.7444/1 od 7. junija t.l. obvestilo g. Križnarja Antona, gostilničarja in trgovca v Strazišču, da je kr. banska uprava odredila, da se Križnar Anton postavi zopet nazaj v dolžnosti predsednika občine in občinskega odbornika občine Strazišče, poverjene mu z izvolitvijo z dne 25. oktobra 1936., ker je „po pristojni poti pravomočno izrečeno, da Križnar ni zagrešil kaznjivega in nečastnega dejanja.“ — Prevzem občinskih poslov po g. županu Križnarju se bo izvršil v soboto 11. t. m. zvečer, to je 19 in pol meseca

po izvolitvi. — „Slovenec“ od 9. t. m. piše prav lepo o obrekovanju in pravi: „Najhujše pri tem je dejstvo, da je vest mnogih za ta zločin že čisto otopela. Vsi ponosni so na svojo vrljost in krepost, ker morda ne nečistujejo in nekradejo in nobenega niso ubili. Toda niso prav nič manjši grehi, ako mirne duše porabijo vsako priliko, da kradejo čast in dobro ime svojemu bližnjemu in s posebno naslado razširjajo vesti, ki mažejo ugled in dobro ime bližnjega. To so nevarni in škodljivi tipi v človeški družbi, ki bi jih morali vsi dobro misleči bojkotirati, a sodišče po možnosti kaznovati z najhujšimi kaznimi. Seveda „Slovenec“ s tem ni mislil pokazati na svoje kranjske ali pa stražiške kolegarje!

CERKLJE

Na progí Ljubljana — Cerklje — Kranj, torej izključno po Sloveniji, vozi autobus O. Žužka. Kljub temu so svetlobni signali tega autobusa še vedno samo nemški; na zadnjem delu se n. pr. zablješči svetlobni signal se-toječ iz rdečih érk, ki pravi „Halt!“ Opozarjamo oomenjenega podjetnika, naj te signale nadomesti čimpreje s slovenskimi! Kdor zaničuje se sam..

Tudi v Cerkljah imamo par „duševnih velikanov“, ki se navdušujejo za Hitlerja. Pravijo, da vlada v Nemčiji tako blagostanje, da lete ljudem v usta kar pečeni golobi. Kaj ko bi šli ti ljudje v Nemčijo malo pogledat. Vrnili bi se ne s pečenim golobom, ampak s pečenim jezikom v ustih!

ŠKOFJA LOKA

Kaj je z vincarsko škarpo? Odri stojijo že o jeseni od njej, kakor bi vsak čas morali z delom nadljevati. Delavcev pa od nikoder... Ali ne kaže da bi na škarpi, ki stoji ob vhodu v mestu in ob prijetnem sprehajališču zgornji prizidek dokončali in uredili cestišče preden pridejo letoviščarji?

Napravite red pod kostanji na Grabnu! Videti je, kakor bi ležal ta del vsem za hrbtom, ne pa sredi mesta. Na pol porušen zid omejuje prostor, odpira si ti razgled na ne prav lepo dvorišče, po travi leži razmetano kamenje, kosi opeke in papirji s čudnimi madeži, v nos ti neredko udari značilen smrad. Če bi opravila svoje delo vsaj kosa in metla in če bi na mesto trhljih klópic postavili nekaj novih, kako prijetno bi bilo na tem kraju!

BREZJE

Mostnina na mostu čez Savo v Otočah še vedno ni odpravljena. Svojčas so se gg. interesenti ujedali nad občinsko upravo. Danes jo imajo sami v rokah. Toda mostnina je ostala, le govorenje in pisanje o srednjeveškem nazadnjaštvu je ponehala. Tudi to je napredek! V teh hudih časih moramo biti zadovoljni z vsako drobnico...?!

Sokolsko telovadišče naj se podre! Tako odločbo je poslala občina Sokolu pod „zaščito cestnega prometa na Brezjah“. Zadevo obravnava sedaj okrajno glavarstvo v Radovljici. — Telovadišče je bilo zgrajeno l. 1932. z dovoljenjem ogledne komisije. — Gospode na občini prosimo, naj gre do o priliki s precizno metersko mero po obč. poti skozi vas, skrbno pa naj pazijo, da se ob bodeči žici ne razstrgajo. St. dop.

KULTURNI PREGLED

G. Zapolska: Morala gospe Dulske (Oder Nar. čitalnice). Po daljšem odmoru in vrsti gostovanj ljubljanske drame so nam za zaključek sezone zaigrali še domači diletantje. Režiser g. Mayr si je izbral večinoma nove moči za vprizoritev poljske komedije, katere vsebina razkriva gnitoba malomeščanstva. Zdi se mi, da si je izbral pretrd oreh; prevzel je namreč režijo, zasedel vloge z novinci in sam igral težko vlogo Zbyczka.

Igro je motilo predvsem medlo podajanje, slaba izgovorjava in mesto-ma nenaravno igranje. Novincem, ki so pokazali dokaj smisla za odrsko

OBLEGITE SE!

elegantno dobro in poceni ob prihodu v Ljubljano. Novosti za dame in gospode v ogromni izbiri kupite vedno najugodnejše

V MANUFAKTURI NOVAK
LJUBLJANA — KONGRESNI TRG 15
PRI NUNSKI CERKVI

KLETARSKO DRUŠTVO O R M O Ž

JE OTVORILO V PREDOSLJAH 44 PRI KRANJU
SVOJO PODRUŽNICO
KJER IMA STALNO NA ZALOGI IZBORNA

PRISTNA ŠTAJERSKA VINA
VSEH VRST

PRODAJA SAMO NA DEBELO

ČEVAPČICE RAŽNJIČE

dnevno od 6. ure naprej, v nedeljah že ob 3. uri pop. dobite
**V RESTAVRACIJI
NARODNI DOM**

Vsak dan sveže pivo
Prvovrstna vina

Priporoča se **MAKSO REŠ**

Kupujte pri
tvrdkah, ki
inserirajo v
„SOBOTI“!

umetnost, bi bilo treba nuditi pred vsem pouk v izgovorjavi, kajti od tega marsikaj zavisi. Dobro bi bilo, da bi O.N.C. posvetil novincem več pozornosti. Ni mi znano, ali nudi O. N.C. novim igralcem kak pouk v gledališki umetnosti? Če se to ne vrši, bi bilo bolj smotrno, da bi se novinci preizkušali pri več igrah, ne pa da se zasedejo s par izjemami vse vloge z novinci. Treba bo še mnogo dela, da se nove igralske moči vsestransko izpopolnijo, čeprav se je videlo, da so nekatere že imele opravka na deskah. Realistična scena je odgovarjala.

Občinstva zaradi pozne sezone seveda ni bilo veliko.

SPORT

POKALNI TURNIR DELAVSKIH KLUBOV

Na pobudo onega dela svojega članstva iz delavskih vrst je za nedeljo, 12. t. m., ko se vrši v Kranju zborovanje delavstva, sklenil odbor S.K. Kranja prirediti turnir v večjem obsegu, povabiti za to priliko izrazito delavske klube ter zmagovalcu pokloniti pokal. Povabili so se odzvali predstavnik sporta iz rudarskih revirjev, SK Amater iz Trbovelj, iz Ljubljane SK Svoboda, jeseniški „Kovinar“ pa je radi prvenstvene tekme ki jo igra v nedeljo, žal moral odgovoriti sodelovanje. Namesto njega je kot tretji vskočil Mars iz Ljubljane, kot četrti pa bo nastopila domača enajstoriča.

Vsi štirje udeleženci pripadajo prvemu podzveznemu razredu, pa tu-

di po kvaliteti so si precej enaki, tako da je vprašanje zmagovalca popolnoma odprto. Napetosti ne bo manjkalo, poleg tega pa nam imena sodelujočih garantirajo, da tudi tisti, ki jih navduši tehnično lepa igra, ne bodo odhajali razočarani z igrišča.

Kakor ne bo manjkalo pestrosti na zelenem polju, tako je bo gotovo dovolj tudi v vrstah navijačev, ker bodo udeleženci delav. zborovanja seveda šli korporativno v „boj“ za sportne predstavnike svojih okolišev.

Pozivamo vse posetnike turnirja k dostojnosti in redu, zlasti pa apeliramo na našo domačo sportno publiko, da dokaže svojo gostoljubnost do gostov s čim obilnejšo udeležbo in da na igrišču z lepo gesto priznanja podpre tisto moštvo, ki bo po svoji lepi igri to najbolj zaslužilo.

Program je: Ob pol dveh pozdrav vseh moštev na igrišču, nato nastopita kot prvi par Amater in Kranj, kot drugi Svoboda in Mars, kot tretji par pa zmagovalca iz obeh prvih tekem. Vsaka tekma traja 2x30 minut. Po tretji tekmi izročitev pokala zmagovalcu.

Cene vstopnini so z din 5 in 2 znižane na minimum, tako da je poset vsakomur omogočen.

Tiskarna

„Sava“ d. d.
Kranj

Knjigarna - Knjigovoznica
Izdelava štampiljk
Zaloga vseh šolskih potrebščin

MALI OGLASI

Vsaka beseda Din 1.—; Iskanje služb in mali oglasi soc. značaja vsaka beseda 50 para; prve tri besede debeleje tiskane. Uprava „Sobote“ Kranj, Bleiweisova 7

27 leten fant pošten, trezen in vreden vsakega dela želi službe. Naslov v upravi.	Proda se po zelo ugodni ceni skoraj nova sobna oprava. Naslov v upravi.
Proda se pet oleandrov velikih, košatih, rdečih. — Poizve se na Tyrševi 9.	Katakarico pridno in hitro rabim za vsako nedeljo popoldne. Naslov v upravi.

Prostorno skladišče

v mestu ali neposredni bližini
vzajem takoj v najem.

Peter Kobal, Kranj

IGNACIJ MAJNIK

splošno strojno ključavničarstvo
KRANJ, BLEIWEISOVA ULICA 29

Prvo podjetje na Gor-
renjskem za napravo

jeklenih valjčnih zastorov

Izdeluje tudi orodja za sončne
plahte, škarjasta omrežja, šte-
dilnike, železna vrata, okna itd.

Cene zmernel
Izdelava prvovrstna!
Postrežba solidna in točna

FRANC BENEDIK

GOSTILNA TRGOVINA
STRAŽIŠČE

BALINANJE — VRT

NAJLEPŠA IZLETNA TOČKA

Kdor
preživi svoj dopust

V DALMACIJI

bo najboljšo postrežen

V PENSIONU

„BALKAN“

V CAVTATU

PRI DUBROVNIKU

Celodnevna oskrba
od 45.— do 65.— din

Vodstvo, kuhinja in
vsa postrežba v

SLOVENSkih ROKAH!

Razglas

Letos se vrši zaščitno cepljenje proti davici in sicer za Kranj, Gorenjo Savo in Struževo dne 23. junija t. l. v prostorih ljudske šole v Kranju za šoolobvezne otroke ob 8. uri, za izvenšolske otroke pa ob 14. uri. Za vasi Rupa, Gorenje, Primskovo, Klanc, Huje in Čirčiče pa za vse otroke, dne 21. junija t. l. ob 14. uri v prostorih ljudske šole na Primskovem. Cepljenje je obvezno za vse otroke v starosti od 2. do 15. leta. Šoolobvezne otroke bodo popisala vsa upravljelstva, izvenšolske otroke pa občina sama. Ker občina nima nikake evidence teh otrok, se morajo v svrhu popisa istih njihovi stariši najpozneje do 18. junija t. leta zglašiti v občinski pisarni in s seboj prinesiti rojstne liste ali kake druge listine, iz katerih bodo razvidni rojstni podatki njihovih otrok.

Občina Kranj,
dne 8. junija 1938.